T091 ATĐ 3 (56) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q49-Kiết Uẩn-Luận về Bất Thiện

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 882

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 49

LUAÄN VEÀ BAÁT THIEÄN (Phaàn 4)

Coù naêm Kieát, ñoù laø Kieát Tham-Kieát Saân-Kieát Maïn-Kieát Taät vaø Kieát San. Hoûi: Naêm Kieát naøy laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Laáy ba möôi baûy laøm töï taùnh, ñoù laø Kieát Tham-Kieát Maïn ñeàu coù naêm boä cuûa ba coõi laøm ba möôi söï, Kieát Saân coù naêm boä cuûa coõi Duïc laø naêm söï, Kieát Taät, Kieát San ñeàu laø do tu maø ñoaïn thuoäc coõi Duïc laø hai söï. Vì vaäy, naêm Kieát naøy laáy ba möôi baûy söï laøm töï taùnh. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi: Vì sao goïi laø Kieát, Kieát coù nghóa laø gì? Ñaùp: Nghóa raøng buoäc, nghóa hôïp vôùi Khoå, nghóa xen laãn chaát ñoäc, ñeàu laø nghóa cuûa Kieát. ÔÛ ñaây noùi roäng ra nhö trong ba Kieát phaàn treân ñaõ noùi. Hoûi: Vì sao chæ thieát laäp nhöõng loaïi laøm Kieát? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi veà loaïi khaùc maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát raèng ñaây laø caùch noùi khaùc. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaây laø Ñöùc Theá Toân giaûn löôïc maø noùi cho nhöõng chuùng sinh ñaõ hoùa ñoä. Hieáp Toân giaû noùi: “Ñöùc Phaät bieát roõ theå duïng-theå töôùng cuûa caùc phaùp, phaùp coù theå thieát laäp Kieát thì thieát laäp, phaùp khoâng coù theå thieát laäp thì khoâng thieát laäp, cho neân khoâng caàn phaûi vaën hoûi. “Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Trong naøy chæ noùi veà töï töôùng phieàn naõo meâ muoäi veà nhöõng söï nhö Saéc… raøng buoäc taâm laø Kieát, ba Kieát tham-saân-maïn chæ laø töï töôùng phieàn naõo meâ muoäi veà söï cho neân thieát laäp laø Kieát; naêm Kieán vaø nghi chæ laø coïng töôùng phieàn naõo meâ muoäi veà lyù; voâ minh tuy laø bao goàm meâ muoäi caû söï vaø lyù, maø phaàn nhieàu meâ muoäi veà lyù; voâ minh tuy laø bao goàm meâ muoäi caû söï vaø lyù, maø phaàn nhieàu meâ muoäi veà lyù cho neân

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 883 khoâng thieát laäp Kieát; hai trieàn Taät-San cuõng chæ naõo loaïn vì meâ muoäi veà

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 884

söï cuûa hai boä vaø hai neõo maø gaây nhieàu tai hoïa, cho neân thieát laäp Kieát; trieàn vaø caáu coøn laïi khoâng coù söï nhö vaäy, cho neân khoâng thieát laäp Kieát." Toân giaû Dieäu AÂm cuõng ñöa ra caùch noùi naøy: "Naêm loaïi naøy ñoái vôùi söï raøng buoäc taâm quaù naëng neà, cho neân thieát laäp laøm Kieát." Toân giaû Giaùc Thieân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Naêm loaïi naøy ñoái vôùi söï luoân hieän haønh laøm naõo loaïn cho mình vaø ngöôøi, gaây ra tai hoïa raát naëng neà, cho neân thieát laäp laøm Kieát; nhöõng phieàn naõo khaùc thì khoâng coù söï nhö vaäy, cho neân khoâng thieát laäp veà Kieát." Coù naêm Kieát thuaän phaàn döôùi. Ñoù laø Kieát tham duïc thuaän phaàn döôùi, kieát Saân nhueá thuaän phaàn döôùi, Kieát Höõu thaân kieán thuaän phaàn döôùi, Kieát Giôùi caám thæ thuaän phaàn döôùi, kieát Nghi thuaän phaàn döôùi. Hoûi: Naêm kieát thuaän phaàn döôùi naøy laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Laáy ba möôi moát söï laøm töï taùnh, ñoù laø kieát Tham duïc-Saân nhueá thuaän phaàn döôùi, ñeàu laáy naêm boä cuûa coõi Duïc laøm möôøi söï; Kieát Höõu thaân Kieán thuaän phaàn döôùi do Kieán Khoå maø ñoaïn thuoäc ba coõi laøm ba söï; Kieát Giôùi caám thuû thuaän phaàn döôùi ñeàu do Kieán Khoå-Ñaïo maø ñoaïn cuûa ba coõi laøm saùu söï; Kieát Nghi thuaän phaàn döôùi ñeàu laáy boán boä cuûa ba coõi laøm möôøi hai söï. Vì vaäy, naêm Kieát thuaän phaàn döôùi naøy laáy ba möôi moát söï laøm töï taùnh. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi: Vì sao goïi laø Kieát thuaän phaàn döôùi, Kieát thuaän phaàn döôùi laø coù nghóa gì? Ñaùp: Naêm Kieát nhö vaäy hieän haønh ôû coõi döôùi, do coõi döôùi maø ñoaïn tröø, kieát sinh ra ôû coõi döôùi, nhaän laáy quaû dò thuïc, ñaúng löu cuûa coõi döôùi, cho neân goïi laø Kieát thuaän phaàn döôùi: Coõi döôùi thì coù nghóa laø coõi Duïc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taát caû phieàn naõo ñeàu laø hieän haønh cuûa coõi döôùi; thaân ôû coõi Duïc cho neân taát caû phieàn naõo ñeàu coù theå daáy khôûi; saùu möôi boán tuøy mieân laø do coõi döôùi maø ñoaïn, coõi Duïc ba möôi saùu, Phi töôûng phi phi töôûng xöù coù hai möôi taùm, chi ôû coõi Duïc môùi coù theå ñoaïn tröø; ba möôi saùu tuøy mieân do Kieát coõi döôùi sinh ra, ba möôi saùu tuøy mieân cuûa coõi Duïc thì moãi tuøy mieân hieän ôû tröôùc maét, ñeàu khieán cho noái tieáp nhau sinh ra ôû coõi Duïc; ba möôi boán tuøy mieân coù theå nhaän laáy quaû dò thuïc, ñaúng löu cuûa coõi döôùi, ba möôi boán tuøy mieân cuûa coõi Duïc laø baát thieän coù theå laøm nhaân dò thuïc; hai tuøy mieân chæ coù theå nhaän laáy quaû ñaúng löu cuûa coõi döôùi, Höõu thaân Kieán-Bieân chaáp kieán cuûa coõi Duïc laø voâ kyù cho neân khoâng theå naøo nhaän laáy quaû dò thuïc ñöôïc. Nhö vaäy, taát caû phieàn naõo ñeàu caàn phaûi goïi laø Kieát thuaän phaàn döôùi, taïi sao Ñöùc Theá Toân chæ

noùi naêm loaïi naøy goïi laø Kieát thuaän phaàn döôùi chöù khoâng phaûi laø phieàn naõo khaùc? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi ñeán loaïi khaùc maø khoâng noùi, thì neân bieát raèng ñaây laø caùch noùi coù khaùc. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaây laø Ñöùc Theá Toân giaûn löôïc maø noùi cho nhöõng chuùng sinh ñaõ hoùa Ñoä. Hieáp Toân giaû noùi: "Ñöùc Phaät bieát roõ theå duïng-taùnh-töôùng cuûa caùc phaùp, neáu phaùp coù theå thieát laäp Kieát thuaän phaàn döôùi thì thieát laäp, neáu

phaùp khoâng coù theå thì khoâng thieát laäp, cho neân caàn phaûi vaën hoûi.” Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Ñöùc Phaät bieát roõ naêm loaïi naøy hieän haønh ôû coõi döôùi, do coõi döôùi maø ñoaïn, Kieát sinh ra ôû coõi döôùi, nhaän laáy quaû cuûa coõi döôùi vôùi theá duïng mau leï, thaân caän raát saâu naëng, vöôït qua nhöõng phieàn naõo khaùc, cho neân chæ thieát laäp chuùng laøm Kieát thuaän phaàn döôùi.” Laïi nöõa, döôùi coù hai loaïi, ñoù laø coõi ôû döôùi vaø höõu tình ôû coõi döôùi. Coõi ôû döôùi thì goïi laø coõi Duïc, höõu tình ôû coõi döôùi thì goïi laø dò sinh. Bôûi vì hai kieát ñeàu gaây ra tai hoïa naëng neà cho neân khoâng vöôït qua coõi Duïc, bôûi vì ba Kieát sau gaây ra sai laàm saâu naëng cho neân khoâng vöôït qua dò sinh, vì vaäy chæ thieát laäp naêm loaïi naøy laøm kieát thuaän phaàn döôùi. Laïi nöõa, döôùi coù hai loaïi ñoù laø ñòa ôû döôùi vaø höõu tình ôû döôùi. Ñòa ôû döôùi thì goïi laø coõi Duïc, höõu tình ôû döôùi thì goïi laø dò sinh. Bôûi vì hai Kieát ñeàu gaây ra tai hoïa naëng neà cho neân khoâng ra khoûi ñòa ôû döôùi; bôûi vì ba Kieát sau gaây ra sai laàm saâu naëng cho neân khoâng ra khoûi ñòa ôû döôùi, vì vaäy chæ noùi naêm loaïi naøy goïi laø Kieát thuaän phaàn döôùi. Laïi nöõa, naêm loaïi naøy ñoái vôùi höõu tình coõi Duïc aáy, gioáng nhö nguïc toát vaø lính tuaàn tra phoøng veä. Giaû söû toäi nhaân kia duøng söùc maïnh cuûa baïn beø thaân thích vaø taøi saûn laøm thöông toån ñeán nguïc toát ñeå chaïy ra xa, thì ba ngöôøi lính tuaàn tra phoøng veä vaãn baét mang veà nhoát vaøo trong lao nguïc. Trong naøy, lao nguïc töùc laø duï cho coõi Duïc, toäi nhaân töùc laø duï cho dò sinh ngu muoäi, hai nguïc toát laø duï cho hai kieát ñaàu, ba ngöôøi lính tuaàn tra phoøng veä laø duï cho ba Kieát sau. Neáu coù dò sinh duøng quaùn Baát tònh laøm thöông toån ñeán tham Duïc, laïi cuøng quaùn Töø laøm thöông toån ñeán Saân nhueá, lìa duïc cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, sinh vaøo tónh löï thöù nhaát cho ñeán Höõu Ñaûnh, thì Höõu thaân Kieán-Giôùi caám thuû vaø Nghi kia vaãn baét laáy mang veà ñöa vaøo giam ôû coõi duïc. Toân giaû Dieäu AÂm cuõng ñöa ra caùch noùi naøy: “Hai Kieát chöa ñoaïn, chöa bieát taát caû cho neân khoâng ra khoõi coõi duïc, ba Kieát chöa ñoaïn, chöa bieát taát caû cho neân laïi sinh vaøo coõi Duïc, vì vaäy chæ noùi naêm naøy goïi laø Kieát thuaän phaàn döôùi.” Toân giaû Taû Thoï cuõng ñöa ra caùch noùi naøy: “Do hai Kieát raøng buoäc cho neân khoâng vöôït qua coõi Duïc, vì ba Kieát chöa ñoaïn cho neân laïi rôi vaøo coõi Duïc, vì vaäy chæ thieát laäp naêm naøy laøm Kieát

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 886

thuaän phaàn döôùi.” Laïi nöõa, trong naøy laøm roõ veà moân loaïi, laøm roõ veà toùm löôïc, laøm roõ veà phuø hôïp cho neân chæ noùi naêm loaïi naøy goïi laø Kieát thuaän phaàn döôùi. Nghóa laø caùc phieàn naõo coù loaïi chæ rieâng neân boä, coù loaïi goàm chung hai boä, coù loaïi goàm chung boán boä, coù loaïi goàm chung naêm boä; neáu noùi Höõu thaân Kieán thì neân bieát laø noùi chung veà phieàn naõo chæ rieâng neân boä, neáu noùi Giôùi caám thuû thì neân bieát laø noùi chung veà phieàn naõo goàm chung hai boä, neáu noùi Nghi thì neân bieát laø noùi chung veà phieàn naõo goàm chung boán boä, neáu noùi Tham duïc-Saân nhueá thì neân bieát laø noùi chung veà phieàn naõo goàm chung naêm boä. Nhö vaäy thì chæ do kieán maø ñoaïn, goàm chung do kieán vaø tu maø ñoaïn, laø bieán haønh, khoâng phaûi laø bieán

haønh, chæ hieän haønh ôû dò sinh, goàm chung hieän haønh ôû dò sinh vaø Thaùnh giaû, do haønh töôùng vui möøng maø chuyeån, do haønh töôùng lo buoàn maø chuyeån, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, trong caùc phieàn naõo goàm chung do kieán, tu maø ñoaïn, chæ coù tham-saân ñoäc laäp khaép nôi sau thöùc; trong caùc phieàn naõo chæ do kieán maø ñoaïn, chæ coù ba loaïi nhö thaân kieán... laø chuyeån bieán, laø ñöùng ñaàu, cho neân chæ thieát laäp naêm loaïi naøy laøm Kieát thuaän phaàn döôùi. Laïi nöõa, neáu hoûi taïi sao hai kieát ñaàu thieát laäp laø thuaän phaàn döôùi; thì neân traû lôøi roäng ra nhö trong phaàn caên baát thieän; neáu hoûi taïi sao ba kieát sao thieát laäp maø thuaän phaàn döôùi; thì neân traû lôøi roäng ra nhö trong phaàn ba kieát, bôûi vì hai phaàn hoûi, ñaùp naøy ngaên chaën toaøn boä nhöõng phieàn naõo khaùc. Hoûi: Vì sao tuøy phieàn naõo khoâng phaûi laø kieát thuaän phaàn döôùi? Ñaùp: Tuøy phieàn naõo cuõng phaûi laø noùi kieát thuaän phaàn döôùi maø khoâng noùi ñeán thì neân bieát laø caùch noùi coù khaùc. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaây laø Ñöùc Theá Toân noùi giaûn löôïc cho chuùng sinh ñöôïc giaùo hoùa. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp naøo laøm cho coõi döôùi vaø höõu tình ôû döôùi noái tieáp nhau sinh khôûi thì thieát laäp kieát thuaän phaàn döôùi; caùc tuøy phieàn naõo khoâng coù naêng löïc cuûa kieát thoï sinh, cho neân khoâng thieát laäp maø kieát thuaän phaàn döôùi: Nhö trong kinh noùi: “Caùc oâng neân thoï trì naêm kieát thuaän phaàn döôùi maø ta ñaõ neâu roõ tröôùc ñaây, luùc baáy giôø trong chuùng hoäi, Ma-laïc- ca-töû lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy treäch aùo baøy vai phaûi, goái beân phaûi quyø saùt ñaát, höôùng veà Ñöùc Baïc-giaø-phaïm chaép tay cuùi mình thöa raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Con ñaõ thoï thì naêm kieát thuaän phaàn döôùi maø Ñöùc Theá Toân ñaõ giaûng giaûi. Ñöùc Theá Toân baûo raèng: Theá naøo laø thoï trì? Ma -laïc-ca-töû thöa: Tham duïc chính laø tuøy mieân duïc tham, raøng buoäc taâm laø thuaän phaàn döôùi, Ñöùc Theá Toân ñaõ neâu roõ vaø con ñaõ thoï trì, cho ñeán

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 887

Kieát Nghi noùi roäng ra cuõng nhö vaäy. Ñöùc Phaät baûo raèng: Ngöôøi ngu si, ngoaïi ñaïo dò hoïc nghe ñieàu oâng ñaõ noùi seõ chæ trích vaø hoûi vaën oâng: Nhö treû thô bò beänh naèm ngöûa treân giöôøng, noù haõy coøn khoâng bieát duïc traàn nhö Saéc... laø gì, huoáâng hoà coù theå hieän khôûi tham duïc raøng buoäc taâm hay sao? Nhöng maø noù vaãn coù tuøy mieân duïc tham, cho ñeán Kieát Nghi noùi roäng ra cuõng nhö vaäy.” Hoûi: Nhö Naêm kieát thuaän phaàn döôùi maø Ñöùc Phaät ñaõ giaûng baøy, ngöôøi aáy thoï trì ñaày ñuû thì leõ naøo bò quôû traùch? Ñaùp: Quôû traùch veà nghóa ñaõ giöõ laáy chöù khoâng phaûi laø quôû traùch veà danh ñaõ giöõ laáy, quôû traùch veà nghóa ñaõ hieåu chöù khoâng ngaên chaën veà danh ñaõ noùi. Nghóa laø Tyø kheo aáy noùi daáy khôûi phieàn naõo thì goïi laø thuaän phaàn döôùi, chöù khoâng phaûi laø khoâng daáy khôûi; Ñöùc Phaät noùi neáu luùc phieàn naõo chöa ñoaïn thì goïi laø thuaän phaàn döôùi, chöù khoâng caàn phaûi hieän khôûi: Laïi nöõa, Tyø kheo aáy noùi luùc phieàn naõo saép hieän haønh, thì goïi laø thuaän phaàn döôùi; Ñöùc Phaät noùi thaønh töïu cuõng coù theå goïi laø kieát thuaän phaàn döôùi. Laïi nöõa, Tyø kheo aáy noùi phieàn naõo caàn phaûi laø luùc hieän taïi, thì goïi laø

thuaän phaàn döôùi; Ñöùc Phaät noùi ba ñôøi ñeàu coù theå goïi laø Kieát thuaän phaàn döôùi. Laïi nöõa, Tyø kheo aáy noùi phieàn naõo caàn phaûi laø luùc raøng buoäc taâm, thì goïi laø thuaän phaàn döôùi; Ñöùc Phaät noùi hoaëc laø phaàn vò trieàn, hoaëc laø phaàn vò tuøy mieân ñeàu coù theå goïi laø Kieát thuaän phaàn döôùi. Nhö noùi trieàn vaø tuøy mieân tham duïc, luùc Khoâng chính thöùc ñoaïn thieän cuõng goïi laø kieát thuaän phaàn döôùi, cho ñeán kieát Nghi noùi roäng ra cuõng nhö vaäy. Coù naêm Kieát thuaän phaàn treân, ñoù laø Kieát Saéc tham thuaän phaàn treân, kieát voâ saéc tham thuaän phaàn treân, kieát Tuøy mieân thuaän phaàn treân, kieát Maïn thuaän phaàn treân vaø Kieát Voâ minh thuaän phaàn treân. Hoûi: Naêm kieát thuaän phaàn treân naøy laáy gì lam töï taùnh? Ñaùp: Laáy laùm söï laøm töï taùnh, ñoù laø Saéc tham töùc laø AÙi cuûa coõi Saéc do tu maø ñoaïn laøm neân söï; Voâ saéc tham töùc laø AÙi cuûa coõi Voâ saéc do tu maø ñoaïn laøm neân söï; tuøy mieân-maïn-voâ minh töùc laø tuøy mieân-maïn-voâ minh cuûa coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu do tu maø ñoaïn laøm saùu söï. Vì vaäy, naêm Kieát thuaän phaàn treân naøy laáy taùm söï laøm töï taùnh. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi: Vì sao goïi laø Kieát thuaän phaàn treân, Kieát thuaän phaàn treân coù nghóa laø gì? Ñaùp: Nghóa laøm cho höôùng veà phía treân, nghóa laøm cho vöôn leân phía treân, nghóa laøm cho noái tieáp nhau sinh leân phía treân, nghóa laøm cho noái tieáp nhau sinh leân phía treân, laø nghóa cuûa Kieát thuaän phaàn treân.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 888

Hoûi: Neáu caùc nghóa nhö höôùng veà phía treân... laø nghóa cuûa Kieát thuaän phaàn treân, thì Kieát thuaän phaàn treân ñuùng ra khoâng phaûi laø boäc löu, bôûi vì rôi ngaõ, chìm ñaém... laø nghóa cuûa boäc löu? Ñaùp: Nghóa cuûa boäc löu khaùc vôùi nghóa cuûa Kieát thuaän phaàn treân, nghóa laø döïa vaøo giôùi-ñòa maø thieát laäp Kieát thuaän thöôïng phaàn, bôûi vì noù laøm cho Boäc löu, tuy sinh ñeán Höõu Ñaûnh maø laøm cho höõu tình chìm ñaém trong sinh töû, cho neân khoâng ñeán ñöôïc giaûi thoaùt vaø Thaùnh ñaïo. Hoûi: Taïi sao tham cuûa coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc ñeàu taùch bieät thieát laäp laøm Kieát thuaän phaàn treân, ba loaïi coøn laïi cuûa hai coõi cuøng thieát laäp laøm neân? Ñaùp: Ba loaïi coøn laïi cuõng caàn phaûi döïa vaøo giôùi ñeå taùch bieät thieát laäp, nhöng maø khoâng nhö vaäy thì neân bieát laø coù khaùc. Laïi nöõa, muoán laøm cho nghóa ñaõ noùi deã daøng hieåu roõ, cho neân duøng caùc loaïi töø ngöõ, caùc loaïi vaên töø ñeå noùi. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân muoán laøm roõ veà hai moân loaïi, hai phöông caùch, hai baäc theàm, hai naác thang, hai aùnh saùng, hai ngoïn ñuoác, hai neùt veõ, hai hình aûnh, nhö AÙi döïa vaoø giôùi maø taùch bieät thieát laäp hai Kieát, tuøy mieân, maïn, voâ minh cuõng thuaän theo ñeàu thieát laäp hai Kieát; nhö tuøy mieân... cuûa hai coõi cuøng thieát laäp laøm neân, thì AÙi cuõng thuaän theo nhö vaäy. Nhö vaäy thì tuøy kheo Kieát thuaän phaàn treân, hoaëc laø taùm, hoaëc laø boán, vì laøm roõ veà hai moân loaïi cho ñeán hai hình aûnh soi chieáu hieån baøy laãn nhau cho neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy. Laïi nöõa, AÙi laøm cho giôùi taùch bieät, ñòa taùch bieät, boä taùch bieät; AÙi coù naêng löïc laøm taêng tröôûng taát caû phieàn naõo; aùi coù nhieàu loãi laàm maø AÙi Xöù ñaõ noùi, cho neân döïa vaøo giôùi ñeå taùch bieät thieát laäp laøm hai

Kieát; ba loaïi nhö tuøy mieân... khoâng coù söï nhö vaäy, cho neân hai coõi treân hôïp laïi thieát laäp laøm neân. Hoûi: Vì sao Kieát chæ do tu maø ñoaïn laïi thieát laäp laøm Kieát thuaän phaàn treân? Ñaùp: Laøm cho coù höôùng thuù sinh leân phía treân goïi laø thuaän phaàn treân; Kieát do kieán maø ñoaïn cuõng laøm cho rôi xuoáng phía döôùi, cho neân khoâng thieát laäp laøm Kieát thuaän phaàn treân. Laïi nöõa, vieäc laøm cuûa ngöôøi baäc treân thì goïi laø thuaän phaàn treân, ngöôøi baäc treân laø Thaùnh chöù khoâng phaûi laø caùc dò sinh; Kieát thuaän phaàn treân. ÔÛ trong haøng Thaùnh giaû chæ coù ngöôøi Baát hoaøn daáy khôûi caùc kieát maø thieát laäp thuaän phaàn treân. Hoûi: Döïa vaøo luaän maø sinh ra luaän, taïi sao caùc Kieát do ngöôøi Döï löu vaø Nhaát lai daáy khôûi khoâng phaûi laø thuaän phaàn treân? Ñaùp: Thuaän phaàn treân, nghóa laø coù höùng thuù sinh leân phía treân, caùc Kieát do ngöôøi Döï löu-Nhaát lai daáy khôûi cuõng laøm cho sinh xuoáng phía

döôùi, cho neân khoâng thieát laäp laøm Kieát thuaän phaàn treân. Laïi nöõa, neáu vöôït qua giôùi cuõng ñaéc quaû maø khoâng phaûi laø vöôït qua giôùi, cho neân Kieát do hoï daáy Khôûi khoâng phaûi laø thuaän phaàn treân. Laïi nöõa, neáu vöôït qua giôùi maø cuõng ñoaïn heát phieàn naõo baát thieän, thì caùc Kieát ñaõ daáy khôûi seõ thieát laäp thuaän phaàn treân; Döï löu vaø Nhaát lai caû hai söï ñeàu thieáu, cho neân Kieát ñaõ daáy khôûi khoâng phaûi laø thuaän phaàn treân. Laïi nöõa, neáu vöôït qua giôùi maø Kieát thuaän phaàn döôùi cuõng ñoaïn heát, thì Kieát ñaõ daáy khôûi luùc aáy goïi laø thuaän veà treân; Dö löu vaø Nhaát lai caû hai söï ñeàu thieáu, cho neân Kieát ñaõ daáy khôûi khoâng phaûi laø thuaän phaàn treân. Laïi nöõa, Kieát thuaän phaàn treân vaø kieát thuaän phaàn döôùi ñeàu khaùc nhau veà sôû y, neáu trong thaân daáy khôûi Kieát thuaän phaàn treân thì chaéc chaén khoâng daáy khôûi Kieát thuaän phaàn döôùi, neáu trong thaân daáy khôûi Kieát thuaän phaàn döôùi thì luùc aáy chaéc chaéc khoâng daáy khôûi Kieát thuaän phaàn treân; trong thaân Döï löu vaø Nhaát lai ñeå cho daáy khôûi Kieát thuaän phaàn döôùi; thì chaéc chaén khoâng daáy khôûi Kieát thuaän phaàn treân. Laïi nöõa, neáu khoâng coøn daáy khôûi nghieäp töïa nhö dò sinh, thì luùc aáy ñaõ daáy khôûi kieát seõ thieát laäp thuaän phaàn treân; Dö löu vaø Nhaát lai vaãn coøn hieän khôûi nghieäp töï nhö dò sinh, cho neân kieát ñaõ daáy khôûi khoâng phaûi laø thuaän phaàn treân. Vì sao hoï daáy khôûi nghieäp töïa nhö dò sinh? Ng- hóa laø bôûi vì thích maëc aùo quaàn nhieàu maøu saëc sôõ, thoa öôùp trang ñieåm höông hoa, thu nhaän caát giöõ vaøng baïc, coi troïng ñoà vaät quyù baùu, sai khieán ngöôøi khaùc laøm vieäc, vaãn coøn ñaùnh chöôûi traùch phaït, cuõng cuøng vôùi nam-nöõ naèm chung neân giöôøng, vuoát ve xuùc chaïm thaân hình, sinh ra yù töôûng mòn maøng trôn laùng, laïi khoâng bieát gì hoå theïn, laøm ñieàu traùi vôùi phaïm haïnh. Nhöõng ñieàu nhö vaäy goïi laø nghieäp töïa nhö dò sinh. Laïi nöõa, neáu coù ngöôøi khoâng coøn sinh ra töø gioït maùu,Taêng-yeát- tra-tö tieán vaøo thai meï, truù ôû giöõa sinh taïng vaø thuïc taïng, luùc aáy ñaõ daáy khôûi kieát goïi laø thuaän phaàn treân; Döï löu vaø Nhaát lai coù leõ coù söï vieäc naøy, maø Kieát ñaõ daáy khôûi khoâng phaûi laø thuaän phaàn treân. Nhö trong kinh aáy noùi: “Cö só Chaát-ñaùt-la noùi vôùi caùc baïn beø thaân thieát: Caùc baïn neân bieát, toâi

chaéc chaén khoâng coøn sinh ra töø gioït maùu, Taêng-yeát-tra-tö tieán vaøo thai meï, döøng laïi ôû giöõa Sinh taïng vaø Thuïc taïng, toâi ñaõ vónh vieãn ñoaïn töø naêm Kieát thuaän phaàn döôùi, khoâng coøn lui suït trôû laïi thoï sinh vaøo coõi Duïc nöõa." Toân giaû Dieäu AÂm cuõng ñöa ra caùch noùi naøy: "Giaûi thoaùt ñöôïc Kieát tham duïc-saân nhueá, thì toâi noùi laø giaûi thoaùt ñöôïc vieäc ñi vaøo thai meï." Hoûi: Trong thuaän phaàn treân, töï taùnh cuûa tuøy mieân coù phaûi laø Kieát hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu nhö laø kieát, thì luaän

Phaåm Loaïi Tuùc noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: "Theá naøo laø phaùp Kieát? Ñoù laø chín Kieát. Theá naøo laø khoâng phaûi phaùp Kieát? Ñoù laø töø ra chín kieát, coøn laïi caùc phaùp khaùc." Neáu khoâng phaûi laø kieát thì trong kinh naøy ñaõ noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: "Theá naøo laø naêm Kieát thuaän phaàn treân? Ñoù laø Saéc tham, Voâ saéc tham, Tuøy mieân, Maïn vaø Voâ minh." Ñaùp: Neân noùi laø Kieát. Hoûi: Luaän Phaåm Loaïi Tuùc noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Caùc Sö nöôùc ngoaøi ñaõ tuïng khaùc vôùi nôi naøy, nghóa laø hoï tuïng raèng: "Theá naøo laø phaùp Kieát? Ñoù laø chín Kieát vaø tuøy mieân trong Kieát thuaän phaàn treân. Theá naøo laø phaùp khoâng phaûi laø kieát? Ñoù laø töø ra chín kieát vaø tuøy mieân trong Kieát thuaän phaàn treân, coøn laïi caùc phaùp khaùc." Hoûi: Caùc Sö ôû nöôùc Ca-thaáp-di-la taïi sao khoâng tuïng nhö caùc Sö aáy? Ñaùp: Caùc Sö naøy cuõng neân tuïng nhö caùc Sö kia, maø khoâng tuïng thì coù yù nghóa khaùc, bôûi vì tuøy mieân kia khoâng quyùeât ñònh laø Kieát hay khoâng phaûi laø Kieát, nghóa laø taùnh cuûa tuøy mieân, neân phaàn ít laø kieát, töùc laø ôû hai coõi treân; neân phaàn ít khoâng phaûi laø Kieát, töùc laø ôû coõi Duïc. Hoaëc coù luùc laø Kieát, töùc laø do Thaùnh maø daáy khôûi; hoaëc coù luùc khoâng phaûi laø kieát, töùc laø dò sinh daáy Khôûi. Coù phaàn vò khoâng phaûi laø Kieát, töùc laø do Thaùnh giaû chöa lìa nhieãm duïc maø daáy khôûi. Hoûi: Taïi sao tuøy mieân ôû hai coõi treân laø kieát, ôû coõi Duïc thì khoâng phaûi laø Kieát? Ñaùp: Bôûi vì coõi Duïc khoâng phaûi laø coõi ñònh, khoâng phaûi laø ñòa tu, khoâng phaûi laø ñòa lìa nhieãm, khoâng coù ñònh tueä thuø thaéng, coù naêng löïc nhaän bieát tuøy mieân laø söï nhieãu loaïn, cho neân khoâng thieát laäp laø Kieát; coõi Saéc-Voâ saéc laø coõi ñònh, laø ñòa tu, laø ñòa lìa nhieãm, coá ñònh tueä thuø thaéng, coù naêng löïc nhaän bieát tuøy mieân laø söï nhieãu loaïn, cho neân thieát laäp laøm Kieát. Nhö gaàn caïnh thoân xoùm, tuy phaùt ra tieáng lôùn maø cuõng khoâng laáy laøm lo sôï; ôû choán A-luyeän-nhaõ, tuy phaùt ra tieáng lôùn maø cuõng khoâng laáy laøm lo sôï. Laïi nöõa, coõi Duïc coù nhieàu phieàn naõo phi phaùp, nhö phaãn-haän… che phuû ngaên caùch tuøy mieân laøm cho khoâng saùng toû roõ raøng, cho neân khoâng thieát laäp laø Kieát; coõi Saéc-Voâ saéc khoâng coù nhieàu phieàn naõo phi phaùp nhö vaäy che phuû ngaên caùch tuøy mieân, ôû coõi ñoù saùng oû roõ raøng cho neân thieát laäp laøm Kieát. Nhö gaàn caïnh thoân xoùm coù Tyø Kheo aùc haïnh, tuy nhieàu maø khoâng ai bieát, ôû A-luyeän-nhaõ, Tyø kheo aùc haïnh tuy ít maø deã daøng nhaän ra.

Hoûi: Hoân traàm-tuøy mieân ñeàu goàm chung ba coõi, ñeàu coù khaép saùu thöùc, ñeàu goàm chung naêm boä, vaø cuøng keát hôïp vôùi taâm nhieãm oâ, vì sao tuøy mieân thieát laäp laø thuaän phaàn treân, chöù khoâng phaûi laø hoân traàm? Ñaùp: Bôûi vì tuøy mieân laø quaù maïnh meõ nhanh nhaïy, quaù saâu naëng, quaù nhieàu cho neân Ñöùc Phaät thieát laäp laøm Kieát thuaän phaàn treân, cuõng bôûi vì ñieàu naøy cho neân thieát laäp trong möôøi phaùp Ñaïi phieàn naõo ñòa. Vaû laïi, bôûi vì ñieàu naøy cho neân caùc sö nöôùc ngoaøi ñaõ tuïng phaàn luaän ñieåm Loaïi Tuùc noùi: “Theá naøo laø phaùp kieát? Ñoù laø chín kieát vaø tuøy mieânû trong kieát thuaän phaàn treân”. Laïi bôûi vì ñieàu naøy cho neân trong chöông Taïp Uaån ñaõ noùi:” Theá naøo laø tuøy mieân voâ minh baát coïng? Theá naøo laø trieàn tuøy mieânû baát coïng? “Laïi bôûi vì ñieàu naøy cho neân luaän Thi Thieát noùi:” Luùc dò sinh daáy khôûi tuøy mieân duïc tham thì coù naêm phaùp daáy khôûi: 1. Tuøy mieân duïc tham. 2. Tuøy mieân duïc tham tuøy sinh (coù tuïng noùi laø tuøy mieân duïc tham taêng ích). 3. Tuøy mieân voâ minh. 4. Tuøy mieân voâ minh tuøy sinh (coù tuïng noùi laø tuøy mieân voâ minh taêng ích). 5. Tuøy mieânû”. Hoân traàm thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng thieát laäp laøm Kieát luaän phaàn treân. Laïi nöõa, bôûi vì haønh töôùng cuûa trieàn tuøy mieânû roõ raøng nhanh nhaïy maø taùc duïng mau leï, laøm nhieãu loaïn naêm chi- boán chi ñònh tueä, cho neân Ñöùc Phaät thieát laäp laøm Kieát thuaän phaàn treân; haønh töôùng cuûa hoân traàm thì aùm muoäi trì ñoän töông töï vôùi ñònh, coù theå tuøy thuaän vôùi ñònh, hoân traàm thì coù theå nhanh choùng phaùt ñònh cho neân khoâng thieát laäp laøm Kieát thuaän phaàn treân. Laïi nöõa, hoân traàm ñaõ laø ñaúng löu cuûa voâ minh, voâ minh laïi laø Kieát thuaän phaàn treân, che phuû ngaên caùch hoân traàm khieán cho khoâng saùng toû roõ raøng, cho neân hoân traàm khoâng phaûi laø thuaän phaàn treân. Hoûi: Coõi treân cuõng coù ba loaïi sieåm-cuoàng-kieâu, vì sao khoâng thieát laäp laøm Kieát phaàn thuaän treân? Ñaùp: Caùc phieàn naõo caáu thoâ thieån tuøy tieän deã chaám döùt, taùc duïng raøng buoäc yeáu keùm, cho neân khoâng thieát laäp vaøo trong caùc tuï kieát, chính laø bôûi vì nghóa naøy. Hieáp Toân giaû noùi: “Ñöùc Phaät bieát roõ theá duïng-taùnh töôùng cuûa caùc phaùp, phaùp coù theå thieát laäp kieát thì seõ thieát laäp laøm kieát, neáu khoâng nhö vaäy thì khoâng thieát laäp, cho neân khoâng caàn phaûi vaën hoûi”.Toân giaû Dieäu AÂm cuõng ñöa ra caùch noùi naøy: “Sieåm-cuoàng vaø kieâu ñeàu thoâ thieån tuøy tieân deã chaám döùt, khoâng thuaän vôùi nghóa cuûa kieát cho neân khoâng thieát laäp laøm kieát. Trong taát caû trieàn tuøy mieân thì chæ neân

phaàn ít coù theå thieát laäp laøm kieát”. Coù naêm Kieán, ñoù laø Höõu thaân kieán, Bieân chaáp kieán, Taø kieán, Kieán thuû, Giôùi caám thuû. Hoûi: Naêm kieán naøy laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Laáy ba möôi saùu söï laøm töï taùnh, ñoù laø Höõu thaán kieán-Bieân chaáp kieán ñeàu do kieán Khoå maø ñoaïn cuûa ba coõi laøm saùu söï; Taø kieán- Kieán thuû ñeàu laáy boán boä cuûa ba coõi laøm hai möôi boán söï; Giôùi caám thuû cuûa ba coõi ñeàu do kieán Khoå-Ñaïo maø ñoaïn laøm saùu söï. Vì vaäy, naêm Kieán naøy laáy ba möôi saùu söï laøm töï taùnh. Ñaõ noùi veà töï taùnh,

nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi: Vì sao goïi laø Kieán, Kieán coù nghóa laø gì? Ñaùp: Bôûi vì boán söï cho neân goïi laø Kieán: 1. Nhìn thaáu suoát. 2. Suy ñoaùn. 3. Chaáp chaët. 4. Ñi saâu vaøo sôû duyeân. Nhìn thaáu suoát, nghóa laø coù naêng löïc nhìn thaáu suoát cho neân goïi laø Kieán. Hoûi: Kieán naøy ñaõ laø taø laïi coøn ñieân ñaûo, laøm sao goïi laø nhìn? Ñaùp: Tuy laø taø vaø ñieân ñaûo maø taùnh laø tueä coù naêng löïc troâng thaáy sôû duyeân, cho neân cuõng goïi laø nhìn; nhö ngöôøi thaáy caûnh, hoaëc saùng toû hay lôø môø ñeàu goïi laø nhìn. Suy ñoaùn, nghóa laø coù naêng löïc suy xeùt phaùn ñoaùn neân goïi laø Kieán. Hoûi: Trong khoaûng neân saùt-na thì suy ñoaùn nhö theá naøo? Ñaùp: Bôûi vì taùnh maïnh meõ nhanh nhaïy, cho neân cuøng coù theå suy xeùt phaùn ñoaùn. Chaáp chaët, nghóa laø coù theå chaáp chaët cho neân goïi laø Kieán. Kieán naøy ñoái vôùi caûnh kyø quaùi thì chaáp giöõ kieân coá, khoâng phaûi laø löôõi dao trí tueä baác Thaùnh thì khoâng bieát nhôø ñaâu laøm cho rôøi boû? Phaät vaø ñeä töû cuûa Phaät caàm löôõi dao trí tueä baäc Thaùnh caét ñöùt maàm soáng cuûa kieán aáy môùi laøm cho rôøi boû ñöôïc. Nhö coù loaøi thuù bieån teân laø Thaát-thuû- ma-la, noù ñaõ caén phaûi vaät gì thì khoâng phaûi laø löôõi dao khoâng theå naøo rôøi ra ñöôïc, nghóa laø neáu noù caén vaøo caùc loaïi coû caây thì caàn phaûi chaët ñöùt raêng cuûa noù môùi rôøi boû ñöôïc. Nhö coù tuïng noùi: Do ngöôøi ngu si ñaõ thoï trì, vaät do caù Taàm ñaõ ngaäm laáy, Thaát-thuû-ma-la caén vaøo vaät, khoâng phaûi dao khoâng theå côûi ñöôïc. Ñi saâu vaøo sôû duyeân, nghóa laø taùnh maïnh meõ nhanh nhaïy ñi saâu vaøo sôû duyeân, nhö caây kim rôi xuoáng buøn, cho neân goïi laø Kieán. Laïi nöõa, bôûi vì hai söï cho neân goïi laø kieán:

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 892

1. Ngaém nhìn. 2. Quyeát ñoaùn. Laïi nöõa, bôûi vì ba söï cho neân goïi laø kieán: 1. Coù töôùng thaáy. 2. Thaønh töïu vieäc laøm. 3. Ñoái vôùi caûnh khoâng coù vöôùng maéc. Laïi nöõa, bôûi vì ba söï cho neân goïi laø kieán: 1. YÙ thích. 2. Chaáp tröôùc. 3. Suy cöùu. Laïi nöõa, bôûi vì ba söï cho neân goïi laø kieán: 1. YÙ thích. 2. Gia haïnh. 3. Khoâng bieát gì. Vì yù thích, nghóa laø yù thích phaù hoaïi. Vì gia haïnh, nghóa laø gia haïnh phaù hoaïi. Laïi nöõa, vì yù thích nghóa laø tu ñònh taø vaïy; vì gia haïnh, nghóa laø suy xeùt tìm toøi taø vaïy; vì khoâng bieát gì, nghóa laø nghe phaùp taø vaäy. Ñaõ giaûi thích veà nghóa toång quaùt cuûa caùc kieán, nay seõ giaûi thích veà nghóa rieâng bieät cuûa moãi neân kieán. Hoûi: Vì sao goïi laø Höõu Thaân kieán? Ñaùp: Kieán naøy ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån cho neân goïi laø Höõu thaân kieán. Hoûi: Kieán khaùc cuõng coù loaïi ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån, loaïi aáy teân goïi laø Höõu thaân kieán chaêng? Ñaùp: Kieán naøy ñoái vôùi töï thaân maø chuyeån chöù khoâng phaûi laø thaân khaùc, ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån chöù khoâng phaûi laø khoâng coù thaân, cho neân goïi laø Höõu thaân kieán; kieán khaùc ñoái vôùi töï thaân maø chuyeån, hoaëc ñoái vôùi thaân khaùc maø chuyeån, ñoái vôùi thaân maø chuyeån hoaëc ñoái vôùi khoâng coù thaân maø chuyeån, cho neân khoâng goïi laø Höõu thaân kieán. Ñoái vôùi töï thaân maø chuyeån nghóa laø duyeân vôùi giôùi-ñòa cuûa mình. Ñoái vôùi thaân khaùc maø chuyeän, nghóa laø duyeân vôùi giôùi-ñòa khaùc. Ñoá vôùi coù thaân maø chuyeån, nghóa laø duyeân vôùi höõu laäu

hay laø duyeân vôùi höõu vi. Ñoái vôùi khoâng coù thaân maø chuyeån, nghóa laø duyeân vôùi voâ laäu hay laø voâ vi. Hoûi: Bieân chaáp kieán cuõng ñoái vôùi töï thaân maø chuyeån chöù khoâng phaûi laø thaân khaùc, ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån chöù khoâng phaûi laø khoâng coù thaân, kieán aáy neân goïi laø Höõu thaân kieán chaêng? Ñaùp: Nghóa laø cuøng coù maø ban ñaàu coù ñöôïc teân goïi, sau khi ñaõ thieát

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 893

laäp teân goïi laïi thuaän theo nghóa khaùc, nghóa laø bôûi vì noù chaáp rieâng bieät hai beân Ñoaïn-Thöôøng, cho neân thuaän theo nghóa naøy goïi laø Bieân chaáp kieán. Laïi nöõa, kieán naøy ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån sang chaáp Ngaõ-Ngaõ sôû, cho neân goïi laø Höõu thaân kieán; kieán khaùc tuy cuõng coù ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån, nhöng khoâng chaáp Ngaõ vaø Ngaõ sôû, cho neân khoâng goïi laø Höõu thaân kieán. Laïi nöõa, kieán naøy ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån sang laøm haønh töôùng cuûa Ngaõ-Ngaõ sôû, cho neân goïi laø Höõu thaân kieán; kieán khaùc tuy cuõng coù ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån, nhöng khoâng laøm haønh töôùng cuûa Ngaõ vaø Ngaõ sôû, cho neân khoâng goïi laø Höõu thaân kieán. Laïi nöõa, kieán naøy ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån sang chaáp raèng Ngaõ laøm thì Ngaõ chòu, cho neân goïi laø Höõu thaân kieán; kieán khaùc tuy cuõng coù ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån, nhöng khoâng chaáp laø Ngaõ laøm-Ngaõ chòu, cho neân khoâng goïi laø Höõu thaân kieán. Laïi nöõa, kieán naøy ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån thuaän vôùi boá thí-trì giôùi-tu thieän, cho neân goïi laø Höõu thaân kieán; kieán khaùc tuy cuõng coù ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån, nhöng khoâng thuaän vôùi boá thí-trì giôùi-tu thieän, cho neân khoâng goïi laø Höõu thaân kieán. Laïi nöõa, kieán naøy ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån khoâng traùi vôùi nghieäp quaû, cho neân goïi laø Höõu thaân kieán; kieán khaùc tuy cuõng coù ñoái vôùi coù thaân maø chuyeån, nhöng traùi vôùi nghieäp quaû, cho neân khoâng goïi laø Höõu thaân kieán. Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Kieán naøy chæ ñoái vôùi töï thaân maø chuyeån, cho neân goïi laø Höõu thaân kieán, chính naêm Thuû Uaån goïi laø töï thaân”. Hoûi: Vì sao Thuû Uaån goïi laø töï thaân? Ñaùp: Do löïc nhaân duyeân cuûa chính mình maø gaây ra, do nghieäp phieàn naõo cuûa chính mình maø ñaït ñöôïc quaû. Ñoái vôùi Bieân chaáp kieán hoûi-ñaùp gioáng nhö tröôùc. Hoûi: Vì sao goïi laø Bieân chaáp kieán? Ñaùp: Kieán naøy chaáp hai beân cho neân goïi laø Bieân chaáp kieán, nghóa laø ñoái vôùi hai beân Ñoaïn-Thöôøng maø chuyeån. Nhö trong kinh noùi: “Naøy Ca-ña-dieãn-na! Neáu duøng chaùnh tueä thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà Taäp cuûa theá gian, thì ñoái vôùi theá gian khoâng chaáp laø khoâng coù. Chaáp laø khoâng coù, töùc laø Ñoaïn kieán. Nghóa laø löùc ngöôøi kia neáu thaáy thaân sau sinh ra thì daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nhö vaäy höõu tình cheát nôi naøy-sinh nôi kia, chaéc chaén khoâng phaûi laø ñoaïn maát. Neáu duøng chaùnh tueä thaáy bieát ñuùng nhö thaät veà Dieät cuûa theá gian, thì khoâng chaáp laø coù. Chaáp laø coù, töùc laø Thöôøng kieán. Nghóa laø ngöôøi kia neáu thaáy caùc Uaån-Giôùi-Xöù taùch bieät noái tieáp nhau thì daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nhö vaäy höõu tình coù sinh-coù dieät, chaéc chaén khoâng phaûi laø thöôøng coøn”. Laïi nöõa, kieán naøy ñaõ chaáp heát söùc

thoâ laäu haïn heïp, cho neân goïi laø Bieán chaáp kieán; nghóa laø caùc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 894

ngoaïi ñaïo chaáp coù thaät Ngaõ ñaõ laø ngu si thaáp keùm, huoáng laø chaáp Ngaõ laø Ñoaïn-Thöôøng maø khoâng phaûi laø thoâ laäu haïn heïp hay sao? Laïi nöõa, kieán naøy ñaõ chaáp heát söùc xa vôøi haïn heïp, cho neân goïi laø Bieân chaáp kieán; nghóa laø caùc ngoaïi ñaïo chaáp coù thaät Ngaõ, ñoái vôùi lyù Voâ ngaõ ñaõ laø xa vôøi haïn heïp, huoáng hoà chaáp Ngaõ laø Ñoaïn-Thöôøng maø khoâng phaûi laø xa vôùi haïn heïp hay sao? Laïi nöõa, chaáp naøy chuyeån ñoåi theo haønh töôùng cuûa hai beân, cho neân goïi laø Bieân chaáp kieán; nghóa laø chuyeån ñoài caùi chaáp theo hai haønh töôùng Ñoaïn-Thöôøng. Nhö trong kinh noùi:" Tyø kheo neân bieát! Ta khoâng tranh luaän vôùi theá gian, maø theá gian tranh luaän vôùi ta". Hoûi: Kinh naøy ñaõ noùi thì nghóa aáy theá naøo? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy:"Ñöùc Theá Toân nhaát ñònh noùi coù nhaân quaû. Nghóa laø neáu Ñöùc Phaät gaëp ngoaïi ñaïoThöôøng kieán, hoï noùi caùc phaùp coù quaû maø khoâng coù nhaân, vì khoâng coù nhaân cho neân töï taùnh laø thöôøng coù. Ñöùc Theá Toân baûo raèng: OÂng noùi coù quaû, ta cuõng noùi laø coù; oâng noùi khoâng coù nhaân thì ñoù laø caùch lyù luaän ngu si. Neáu Ñöùc Theá Toân gaëp ngoaïi ñaïo Ñoaïn kieán, hoï noùi caùc phaùp coù nhaân maø khoâng coù quaû, vì khoâng coù quaû cho neân töông lai seõ ñoaïn dieät. Ñöùc Theá Toân baûo raèng: OÂng noùi coù nhaân, Ta cuõng noùi laø coù; oâng noùi khoâng coù quaû thì ñoù laø caùch lyù luaän ngu si. Ñöùc Phaät ñoái vôùi hai caùch lyù luaän ñeàu thöøa nhaân neân beân lìa Ñoaïn-lìa Thöôøng maø noùi ñeán Trung ñaïo, cho neân ñöa ra chaùnh noùi naøy: Ta khoâng tranh luaän vôùi theá gian, maø theá gian tranh luaän vôùi Ta". Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân laø Luaän giaû ñuùng nhö phaùp, caùc ngoaïi ñaïo ñeàu laø Luaän giaû traùi vôùi phaùp; Luaän giaû ñuùng nhö phaùp thì phaùp voán nhö vaäy khoâng coù gì tranh caõi, Luaän giaû traùi vôùi phaùp thì phaùp voán nhö vaäy maø phaùt sinh tranh caõi. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät ñoái vôùi theá tuïc thì tuøy thuaän vôùi theá gian, theá gian ñoái vôùi thaéng nghóa thì khoâng tuøy thuaän vôùi Phaät. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân kheùo leùo ñoaïn tröø hai caên tranh caõi; hai caên tranh caõi ñoù laø AÙi vaø Kieán, Ñöùc Phaät ñaõ vónh vieãn ñoaïn tröø cho neân noùi laø khoâng coù tranh caõi, theá gian chöa ñoaïn tröø cho neân noùi laø phaùt sinh tranh caõi. Ñaïi Ñöùc noùi raèng: "Ñöùc Theá Toân laø Luaän giaû ñuùng nhö lyù, caùc ngoaïi ñaïo ñeàu laø nhöõng Luaän giaû traùi vôùi lyù; Luaän giaû ñuùng nhö lyù thì phaùp voán nhö vaäy khoâng coù gì tranh caõi, Luaän giaõ traùi vôùi lyù thì phaùp nhö vaäy maø phaùt sinh tranh caõi. Nhö con ngöïa vöôït qua ñoaïn ñöôøng hieåm trôû thì böôùc chaân coù thaáp-coù cao, neáu daïo treân con ñöôøng baèng phaúng thì böôùc ñi khoâng coù gì sai khaùc. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät laø baäc thaáy roõ veà nghóa, thaáy roõ veà phaùp, thaáy roõ veà thieän, thaáy roõ veà ñieàu hoøa thích

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 49 895

hôïp, cho neân noùi laø khoâng coù tranh caõi, theá gian thì khoâng nhö vaäy, cho neân noùi laø phaùt sinh tranh caõi". Hoûi: Vì sao goïi laø Taø kieán? Ñaùp: Bôûi vì suy

ñoaùn sai laïc cho neân noùi laø Taø kieán. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì naêm kieán ñeàu suy ñoaùn sai laïc, sao chæ noùi loaïi naøy laø Taø kieán? Ñaùp: Bôûi vì döïa vaøo haønh töôùng rieâng bieät maø thieát laäp teân goïi naøy. Haønh töôùng rieâng bieät thì nghóa laø khoâng coù haønh töôùng. Neáu khoâng döïa vaøo haønh töôùng maø thieát laäp teân goïi, thì ñuùng ra naêm loaïi ñeàu laø Taø kieán, bôûi vì naêm loaïi naøy ñeàu laø suy ñoaùn sai laïc; nhöng bôûi vì khoâng coù haønh töôùng thì tai hoïa raát naëng neà, cho neân chæ döïa vaøo ñieàu naøy maø thieát laäp teân goïi Taø kieán. Laïi nöõa, neáu suy ñoaùn sai laïc maø cuõng laøm hoûng söï vieäc thì noùi laø Taø kieán; boán kieán coøn laïi tuy suy ñoaùn sai laïc maø khoâng laøm hoûng söï vieäc, cho neân thieát laäp teân goïi khaùc. Laïi nöõa, neáu suy ñoaùn sai laïc maø baøi baùng nhaân quaû thì noùi laø Taø kieán; boán kieán coøn laïi tuy suy ñoaùn sai laïc maø khoâng baøi baùng nhaân quaû, cho neân thieát laäp teân goïi khaùc. Laïi nöõa, neáu suy ñoaùn sai laïc cuøng vôùi boá thí-trì giôùi-tu thieän heát söùc traùi ngöôïc nhau thì noùi laø Taø kieán; boán kieán coøn laïi thì khoâng nhö vaäy, cho neân thieát laäp teân goïi khaùc. Laïi nöõa, neáu suy ñoaùn sai laïc maø cuõng baøi baùng quaù khöù-vò lai-hieän taïi, Chaùnh ñaúng Boà-ñeà vaø quy y Tam Baûo, thì noùi laø Taø kieán; nhöõng kieán coøn laïi thì khoâng nhö vaäy, cho neân thieát laäp teân goïi khaùc. Laïi nöõa, neáu suy ñoaùn sai laïc laøm hoûng hai aân thì noùi laø Taø kieán, nhöõng kieán coøn laïi thì khoâng nhö vaäy, cho neân thieát laäp teân goïi khaùc. Hai aân ñoù laø aân phaùp vaø aân sinh döôõng. Laøm hoûng aân phaùp, nghóa laø cho raèng khoâng coù boá thí, khoâng coù yeâu thích, khoâng coù cuùng teá, khoâng coù dieäu haïnh, khoâng coù aùc haïnh, khoâng coù dò thuïc cuûa ng- hieäp quaû do dieäu haïnh-aùc haïnh, khoâng coù ñôøi naøy, khoâng coù ñôøi khaùc. Laøm hoûng aân sinh döôõng, nghóa laø cho raèng khoâng coù cha-khoâng coù meï, khoâng coù hoùa sinh-höõu tình vaø theá gian, khoâng coù A-la-haùn chaân thaät, khoâng coù chaùnh trí-chaùnh haïnh, cho ñeùn noùi roâng ra. Laïi nöõa, neáu suy ñoaùn sai laïc maø daáy khôûi hai oaùn thì noùi laø Taø kieán; nhöõng kieán coøn laïi thì khoâng nhö vaäy, cho neân thieát laäp teân goïi khaùc. Daáy khôûi hai oaùn: 1. Daáy khôûi oaùn phaùp. 2. Daáy khôûi oaùn sinh. Daáy khôûi oaùn phaùp, nghóa laø noùi raèng khoâng coù boá thí..., cho ñeán noùi roäng ra. Daáy khôûi oaùn sinh, nghóa laø noùi raèng khoâng coù cha meï..., cho ñeán noùi roäng ra. Laïi nöõa, neáu suy ñoaùn sai laïc laøm hoûng hieän löôïng

thì noùi laø Taø kieán; nhöõng kieán coøn laïi thì khoâng nhö vaäy, cho neân thieát laäp teân goïi khaùc. Nhö ngöôøi rôi vaøo giöõa haøm löûa chaùy röøng röïc, vì löøa doái theá gian maø noùi laø mình höôûng thuï nieàm vui; höõu tình taø kieán cuõng laïi nhö vaäy, ôû trong caùc loaïi khoå ñau cuûa Uaån-Giôùi-Xöù, taø kieán raøng buoäc laáy taâm maø noùi laø mình khoâng coù khoå ñau, noùi nhö vaäy thì goïi laø laøm hoûng hieän töôïng. Laïi nöõa, neáu suy ñoaùn sai laïc veà teân goïi baïo aùc thì noùi laø Taø kieán, nhö trong kinh noùi: “Tyø kheo neân bieát! Nhöõng ngöôøi taø kieán tuøy theo naêng löïc nhìn nhaän cuûa hoï maø phaùt sinh thaân nghieäp- ngöõ nghieäp-suy nghó mong caàu vaø nguyeän haïnh, taát caû chuûng loaïi aáy coù naêng

löïc daãn ñeán quaû khoâng ñaùng yeâu-khoâng ñaùng möøng-khoâng ñaùng vui-khoâng vöøa yù. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Taø kieán kia chính laø caùch nhìn baïo aùc". Boán kieán coøn laïi tuy laø suy ñoaùn sai laïc maø khoâng phaûi laø baïo aùc, cho neân thieát laäp teân goïi khaùc. Hoûi: Vì sao goïi laø Kieán thuû? Ñaùp: Bôûi vì giöõ laáy caùc kieán naøy, cho neân goïi laø Kieán thuû. Hoûi: Ñaây laø giöõ laáy taát caû naêm Thuû Uaån, taïi sao chæ noùi laø Kieán thuû? Ñaùp: Ñaây laø döïa vaøo caùc kieán maø giöõ laáy taát caû naêm Uaån, cho neân goïi laø Kieán thuû. Laïi nöõa, bôûi vì töôùng naøo maø thieát laäp teân goïi Kieán thuû? Nghóa laø neáu giöõ laáy kieán, hoaëc giöõ laáy Uaån khaùc maø chaáp laø hôn haún thì thieát laäp teân goïi Kieán thuû. Laïi nöõa, ôû ñaây neân goïi laø giöõ laáy caùc kieán, bôûi vì löôïc boû chöõ caùc (Ñaúng) cho neân chæ goïi Kieán thuû. Laïi nöõa, loaïi naøy giöõ laáy nhieàu kieán, cho neân goïi laø Kieán thuû. Hoûi: Vì sao goïi laø Giôùi caám thuû? Ñaùp: Loaïi naøy giöõ laáy caùc giôùi caám, cho neân goïi laø Giôùi caám thuû. Hoûi: Loaïi naøy giöõ laáy taát caû naêm Thuû Uaån, taïi sao chæ goïi laø Giôùi caám thuû? Ñaùp: Loaïi naøy döïa vaøo giôùi caám maø giöõ laáy taát caû naêm Uaån, cho neân chæ goïi laø Giôùi caám thuû. Laïi nöõa, bôûi vì haønh töôùng cho neân goïi laø Giôùi caám thuû, nghóa laø giöõ laáy giôùi caám, hoaëc giöõ laáy Uaån khaùc maø chaáp laø coù theå thanh tònh, thì goïi laø Giôùi caám thuû. Laïi nöõa, kieán naøy neân goïi laø giöõ laáy caùc giôùi caám, bôûi vì löôïc boû chöõ caùc (Ñaúng) cho neân chæ goïi laø Giôùi caám thuû. Laïi nöõa, loaïi naøy giöõ laáy nhieàu giôùi caám, cho neân goïi laø Giôùi caám thuû. Hoûi: Vì sao hai kieán ñeàu goïi laø Thuû? Ñaùp: Bôûi vì hai kieán naøy giöõ laáy haønh töôùng maø chuyeån, cho neân goïi laø Thuû; nghóa laø Höõu thaân kieán thì chaáp Ngaõ-Ngaõ sôû, Bieân chaáp kieán thì chaáp Ñoaïn-Thöôøng, Taø kieán thì chaáp khoâng coù, giöõ laáy caùc kieán naøy

maø cho laø hôn haún thì goïi laø Kieán thuû, giöõ laáy caùc giôùi caám coù theå ñaït ñöôïc thanh tònh cho neân goïi laø Giôùi caám thuû. Laïi nöõa, ba kieán ñaàu suy ñoaùn veà sôû duyeân vôùi theá duïng maïnh meõ nhanh nhaïy, cho neân goïi laø Kieán; hai kieán sau chaáp laáy naêng duyeân vôùi theá duïng maïnh meõ nhanh nhaïy cho neân goïi laø Thuû. Coù saùu AÙi thaân, ñoù laø do Nhaõn xuùc maø sinh ra AÙi thaân, do Nhó-Tyû- Thieät-Thaân-YÙ xuùc maø sinh ra AÙi thaân. Nhö vaäy, AÙi thaân neân noùi laø neân loaïi, nhö caùc AÙi cuûa ba coõi thì trong chín Kieát thieát laäp chung laø kieát AÙi, hoaëc neân noùi laø hai loaïi, nhö AÙi cuûa coõi Duïc thì trong baûy tuøy mieân thieát laäp laø tuøy mieân Duïc tham, AÙi cuûa coõi Saéc-Voâ Saéc thieát laäp laø tuøy mieân Höõu tham; hoaëc neân noùi laø ba loaïi, nhö trong kinh noùi: "Tyø kheo neân bieát! Ba doøng soâng AÙi, töùc laø AÙi cuûa ba coõi"; hoaëc neân noùi laø boán loaïi, nhö trong kinh noùi: "Coù caùc loaïi Tyø kheo-Tyø kheo Ni, bôûi vì aùo quaàn, bôûi vì aên uoáng, bôûi vì ñoà naèm, bôûi vì coù hay khoâng coù, luùc AÙi sinh ra thì sinh ra, luùc AÙi döøng laïi thì döøng laïi, luùc AÙi meâ say thì meâ say"; hoaëc neân noùi laø coù naêm loaïi, nghóa laø AÙi do kieán Khoå-Taäp-Dieät-Ñaïo maø ñoaïn vaø AÙi do tu maø ñoaïn; hoaëc neân noùi laø chín loaïi, nghóa laø AÙi phaåm Thöôïng Thöôïng cho ñeán phaåm Haï Haï; hoaëc neân

noùi laø möôøi taùm loaïi, nhö möôøi taùm AÙi haønh; hoaëc neân noùi laø ba möôi saùu loaïi, nhö ba möôi saùu AÙi haønh; hoaëc neân noùi laø neân traêm leû taùm loaïi, nhö neân traêm leû taùm AÙi haønh. Neáu duøng thaân trong neân saùt-na ñeå phaân bieät, thì seõ coù voâ löôïng AÙi. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân môû roäng neân AÙi..., toùm löôïc voâ löôïng AÙi... maø noùi ñeán saùu AÙi thaân? Ñaùp: Bôûi vì caên cöù theo sôû y nghóa laø baét ñaàu töø neân AÙi cho ñeán voâ löôïng AÙi, taát caû ñeàu döïa vaøo saùu caên-saùu cöûa ngoõ-saùu baäc theàm-saùu naác thang-saùu daáu tích-saùu con ñöôøng-saùu chuùng maø sinh ra saùu thöùc töông öng, cho neân chæ noùi saùu loaïi. Hoûi: Saân nhueá vaø voâ minh cuõng ñöôïc döïa vaøo saùu caên noùi roäng ra cho ñeán saùu thöùc töông öng, vì sao Ñöùc Theá Toân noùi saùu AÙi thaân maø khoâng noùi ñeán saùu Saân nhueá-saùu Voâ minh cuûa thaân? Ñaùp: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, ñaõ noùi ñeán AÙi thaân thì neân bieát laø cuõng noùi ñeán Saân nhueá vaù Voâ minh cuûa thaân, bôûi vì sôû y gioáng nhau. Laïi nöõa, AÙi goàm chung ba coõi maø neân mình hieän haønh ôû khaép saùu thöùc, cho neân noùi laø thaân; Saân nhueá tuy cuõng neân mình hieän haønh ôû khaép saùu thöùc maø khoâng goàm chung ba coõi; Voâ minh tuy cuõng goàm chung ba coõi, maø khoâng phaûi laø neân mình hieän haønh ôû khaép saùu thöùc, cho neân khoâng noùi laø thaân. Laïi

nöõa, AÙi goàm chung ba coõi-neân mình hieän haønh ôû khaép saùu thöùc, dò sinh vaø Thaùnh giaû ñeàu coù theå hieän haønh, cho neân noùi laø thaân; Saân nhueá tuy cuõng neân nình hieän haønh ôû khaép saùu thöùc, dò sinh vaø Thaùnh giaû ñeàu coù theå hieän haønh maø khoâng goàm ching ba coõi; Voâ minh tuy cuõng goàm chung ba coõi, dò sinh vaø Thaùnh giaû ñeàu coù theå hieän haønh, maø khoâng phaûi laø neân mình hieän haønh ôû khaép saùu thöùc cho neân khoâng noùi laø thaân. Laïi nöõa, A1i coù theå phaân bieät caùc giôùi-caùc ñòa-caùc boä, cuõng coù theå sinh tröôûng taát caû phieàn naõo, cho neân thieát laäp laø thaân; Saân nhueá vaø Voâ minh khoâng coù söï vieäc nhö vaäy, cho neân khoâng noùi laø thaân. Hoûi: Vì sao goïi laø thaân? Ñaùp: Bôûi vì nhieàu AÙi tích taäp cho neân goïi laø thaân, nghóa laø khoâng phaûi do Nhaõn xuùc trong neân saùt-na maø sinh ra AÙi goïi laø do Nhaõn xuùc maø sinh ra AÙi thaân, caàn phaûi qua nhieàu saùt-na do Nhaõn xuùc maø sinh ra AÙi thì môùi goïi laø do Nhaõn xuùc maø sinh ra AÙi thaân; cho ñeán do YÙ xuùc maø sinh ra AÙi thaân cuõng nhö vaäy. Nhö chæ coù neân con voi thì khoâng goïi laø ñaøn voi, caàn phaûi nhieàu con voi taäp hôïp laïi thì môùi goïi laø ñaøn voi. Baày ngöïa-ñoaøn ngöôøi, neân bieát cuõng nhö vaäy. Vì vaäy, coù nhieàu AÙi tích taäp môùi goïi laø AÙi thaân. Hoûi: Höõu thaân kieán... cuõng coù tích taäp nhieàu thì neân goïi laø thaân, taïi sao chæ noùi ñeán AÙi? Ñaùp: Höõu thaân kieán...chuõng neân goïi laø thaân, maø khoâng noùi ñeán laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, Höõu thaân kieán...chæ thuoäc veà yù ñòa chöù khoâng thuoäc veà naêm thöùc, cho neân khoâng goïi laø thaân. Hoûi: Voâ taøm-voâ quyù-hoân traàm-tuøy mieânû cuõng goàm chung saùu thöùc, taïi sao khoâng goïi laø thaân? Ñaùp: Cuõng neân goïi laø thaân maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát ñaây laø caùch noùi coù khaùc. Laïi nöõa, tröôùc noùi goàm chung ba coõi-neân mình hieän haønh ôû khaép saùu thöùc thì noùi ñoù

laø thaân; hoân traàm-tuøy mieânû tuy goàm chung ba coõi maø khoâng phaûi laø neân mình hieän haønh ôû khaép saùu thöùc, cho neân khoâng coù theå goïi laø thaân; voâ taøm-voâ quyù caû hai nghóa ñeàu thieáu, cho neân khoâng goïi laø thaân. Laïi nöõa, tuøy mieân vi teá maø theå duïng taêng maïnh thì coù theå goïi laø thaân, trieàn caáu thoâ ñoäng maø theå duïng yeáu keùm cho neân khoâng goïi laø thaân. Laïi nöõa, tröôùc noùi AÙi coù theå phaân bieät caùc giôùi-caùc ñòa-caùc boä, cho neân noùi laø thaân; Höõu thaân kieán...khoâng coù nghóa nhö vaäy haõy coøn khoâng goïi laø thaân, huoáng gì laø trieàn caáu hay sao?

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.